

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre... 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok elvételéért és hirdetések el-
 készítéséért nem vállal felelősséget. Kiadóhivatalhoz intézendők.

Vilmos császár lemondás előtt.

Budapest, október 25. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A kancellár tegnap késő este a császárhoz ment. Állandóan folynak a tárgyalások, amelyeknek központjában a császár lemondása áll. A szocialista miniszterek a császár lemondása mellett vannak, a többiek megelégednének azzal, ha a császár a katonai hatalmat a kancellárra ruházná át. Amennyiben a császár lemondása tényleg bekövetkezik, lehetségessé válik a fegyverszüneti tárgyalások azonnali megindítása.

Jöjjön-e hát Károlyi?

Az egyik előkelő fővárosi napilap tegnapi vezércikkében azt írja, hogy ha már úgy vagyunk, ahogy vagyunk, akkor jöjjön Károlyi és mutassa meg, mit tud! Ezt írja, így írja az a lap, mely eddig Károlyi Mihály grófról mindig csak éles bírálatot mondott. A cikken a lemondás, a kétségbeesés hangja vonul keresztül. Ugyis minden mindegy már, hát jöjjön Károlyi, lássuk, mit tud.

És ha Károlyi nem tud semmit?

Mert erre is kell ám gondolni. Nem olyan időköt élünk, hogy akárkit oda lehessen állítani az ország hajójának kormányrudjához. Nincs most szezonjuk a kísérleti nyulaknak, nem lehet most próba miniszterelnökökkel kísérletezni, ha tud valamit, jó, ha nem tud semmit, elmegy és jön helyébe más. Hagyjuk ezt a szórakoztató türelemjátékot a béke csöndes idejére, amikor az ország hajója békés tenger sima tükrén álmosan ringatózik s mi megint ártatlan haragszomrádot játszunk, dobálván egymáshoz kedélyes jelszavakat, te 48-as, te 67-es! Most 1918-ban, világok összeomlása, új világok összeomlása, új világok születése idején élünk, hajónkat a történelem legirtózatosabb vihára hajigálja hullámról örvénybe, tegnap Páriszt fenyegettük, ma Berlin arca elsápad, a tegnapi jó barát ma elárult, a tegnapi árulóval ma egy asztalhoz tessékelnék minket tárgyalni — ha ebben az örült összevisszaságban csak kísérleti miniszterelnököt állítunk a kormányrudhoz, ugy nekikormányozhatja az ország hajóját valamelyik sziklának, hogy a roncsokat soha semmiféle emberfia össze nem szedi.

Mit érünk aztán, ha kiderül, hogy az ország vezére csak ezt tudta?

Már pedig ilyen fenyegető szikla van elég, gondoskodik róluk Wilson

ur és az entente. Németország már egy hónapja kijelentette, hogy messze menő áldozatok árán is kész a békére. Wilsonnak kezében a béke sorsa, de ő folyton csak újabb és újabb megálázásokkal, friss kikötésekkel, feltételekkel áll elő, valósággal amerikázik, de békét — azt nem ad. Velünk? Velünk szóba sem áll, minket az inasaihoz, az utcaseprőikhez, a csehekhez meg a délszlávokhoz utasít. Lehet-e abban bizni, hogy ez az amerikai Cézár nem akar minket is szétzúzni, mihelyt háromszoros éljen Wilsont kiáltunk és Hock János megtiszteli őt a „magyar külügyminiszter” címével és jellegével?

Rettentően komoly órákat élünk — de nem kétségbeejtő a helyzet. A magyar hadsereg érintetlen (csak hozzuk haza azonnal) tartalékaink bőségesek (csak ne Ausztriát hizlaljuk tovább is), ha összeszedjük magunkat, olyan imponáló súlyt képvisel Magyarország, mellyel a béketárgyalásoknál számolni kell.

De vajjon képes-e ezeket az erőket Károlyi egyesíteni? Alig. Sőt ha ő képes is volna rá, ott vannak ráragadt csatlósai, a kik békében kint és bent egyaránt meghurcolták a magyar becsületet, a kik a magyar faj megrágalmazásában versenyeztek Lukácsiuval, Gogával, Massarykkal, Scotus Viatorral, a kik közül a háboruban ott láttunk baráti együttlében minden árdragító, minden vérszívó, minden nemzetgyengítő, izgága, forradalmi irányzatot, a kik most patentet követelnek a maguk számára a kizárólagos kormányzásra, minden igaz magyar hazafi lehurrogásával — ha arról lehetne is szó jobb időkben, hogy lássuk no, mit is tud hát Károlyi, de a jóságos Isten óvja meg Magyarországot attól a szörnyű katasztrófától, hogy Károlyi csatlósai mutassák meg, mit tudnak!

Az árvizsgáló bizottság ülése.

Nagyvárad város árvizsgáló bizottsága, Lukács Ödön főjegyző elnöke alatt népes gyűlést tartott.

A nagyváradai árvizsgáló bizottság felterjesztést intézett a miniszterhez a közszükségleti cikkek összeírása tárgyában, a melyre megérkezett a miniszter válasza, amelyet Szentlélek Kálmán fogalmazó ismertetett.

Katz Lipót indítványozta, hogy tájékoztató árkak léptessenek életbe, hogy a közönség tájékozva legyen. Pl. a butorkereskedők maximális árak dacára, horribilis összegeket követelnek. Indítványozza, hogy röpiratot készítsenek az árakról; az árdragítókat a legszigorubb büntessék; a kereskedőkkel szemben a legszigorubb ellenőrzést gyakorolják; külön detektív csoportot állítsanak fel, akik hatáskörébe utalják a készletek felkutatását és a vasuti szállítások ellenőrzését.

Lukács Ödön elnök rámutat, hogy a maximált árak két hetenkint változnak, azokat plakátokon hozzák nyilvánosságra. Már felirt a közszükségleti cikkek kimutatásáért, hogy azzal összhangban hozzanak megállapodásokat. Ezért most korai volna röpirat kiadása.

Siket Traján példákat hoz fel a hallatlan árdragítások illusztrálására. Egy hónap alatt nem csinált az árvizsgáló bizottság semmit. Lukács Ödön nem képes mindent maga végezni.

A röpirat kiadását mellőzték s az elnökség munkarendjét fogadták el. Egyebekben elfogadták Katz Lipót többi indítványait.

Ezután a vendéglői étel és ital árakat állapították meg november hóra, teljesen az októberi alapon.

Néhány apróbb árdragítási ügyet tárgyaltak még le s ezzel véget ért az ülés.

A nagyváradai függetlenségi párt magyar marad!

Dr Stokker József pártelnök nyílt levele.

Nagyvárad, 1918 okt. 25.

Nagyváradai függetlenségi párt!

Az „Uj Nagyvárad“ mai számában két cikkben is foglalkozik a nagyváradai függetlenségi párttal. Az egyikben azt kérdezi, hogy hol is vannak hát most a lángoló hevű negyvennyolcas urak (méltóztatik érteni: urak és nem a dolgozó polgárok)? Wekerle, Apponyi, Tisza, Vindischgrätz, Andrássy, vagy Vázsonyi mögött e? És vajjon Károlyit még ma is hazaárulónak tartják-e, aki a nemzetközi elemekkel egy gyékényen árul? A másikban kisüti, hogy a nagyváradai függetlenségi pártban csak három igazán elvhű ember van, kik a függetlenségi árulásába sohasem tudtak belenyugodni; a többi megtagadta elveit; de nekik (t. i. Uj Nagyváradéknak) gondjuk lesz rá, hogy föl ne támadjanak.

Hát bizony ez rettentő vád multunkra és még rettentőbb fenyegetés jövőnkre, nekünk megbélyegzett és halálra ítélt nagyváradai függetlenségi párt elveit, s ezért nekik gondjuk lesz rá, hogy föl ne támadhassunk; írja az „Uj Nagyvárad.“

Ez már baj! Ez már szörnyű nagy baj!!

Mint a nagyváradai függetlenségi pártnak elnöke, az átlagosnál fokozottabb mérvben megérezem a multa irányuló vádat és a jövőre vonatkozó fenyegetést.

A mai rettentően válságos órákat nem tartom alkalmasoknak arra, hogy összehívjam közgyűlésre a pártot, magyar hazám jövő sorsa fölött aggódó lelkem idegszállai annyira tulfeszültek, hogy csak akarat-erőm teljes igénybevételével és így is nehezen tudom higgadt, logikus gondolkozásomat megőrizni. Ilyen lelkiállapotot föltételezve más magyar polgártársaimnál is: legjobb meggyőződésem szerint lelkiismeretlenség volna ily nehéz időkben naggyűlést tartani, ott tulfeszített idegességek kirobbanásaira alkalmat adni.

Nem is teszi ezt ma hazánkban egyetlen magyar párt sem.

Megfelelek tehát az „Uj Nagyvárad“ vádjára és fenyegetésére a magam nevében a magam érzése és gondolkozása szerint és a magam felelősségére az alábbiakban. Ezt pártunk minden igaz tagja tudomásul veszi; lelkiismeretes mérlegelés tárgyává teszi és legközelebbi közgyűlésünkön majd kinyilvánítja, vajjon függetlenségi párti polgártársaim érzelmi és gondolatvilágát megfelelően képviselem-e: és nincs tovább.

A nagyváradai függetlenségi párt legutóbb tartott választmányi ülésén három szavazat ellenében az összes többi szavazatokkal ki-mondotta, hogy a választójog kérdésében nem azonosítja magát a Károlyi Mihály programjával, azért mert az eltér a függetlenségi párt azon eredeti programjától, hogy a választói jog megszerzésének alapföltétele a magyarul írni és olvasni való tudás legyen.

Kifejezte ama meggyőződését, hogy a függetlenségi pártnak annak kell maradnia, ami volt kezdettől fogva: a legmagyarabbnak. Ezért felelte Károlyi Mihálynak távirati kérdésére, hogy vajjon a radikálisok által rendezendő népgyűlésen a párt részt vesz-e, magyaros őszinteséggel, hogy: internacionalis frakciókkal egy gyékényen nem árulunk.

Pártunk eme határozatát én ma is állom; és állani fogom, amíg élek; mert ez felel meg az én lelkemnek: más álláspontot soha nem osztanék. Magyarok születtem. Magyar föld kenyerét ettem. Szívemnek minden dobbanása, lelkemnek minden hulláma magyar vért kerget bennem. Ne vegye tehát rossz néven tőlem, ha nem tudok a világpolgárság magaslatára felemelkedni. Még az „Uj Nagyvárad“ sem. Végtére is mindenki csak a saját hite szerint üdvözülhet: és én hiszek az üdvözülésben; és hiszek az elkárhozásban. Üdvözülésem avagy elkárhozásom csak magyar hitem szerint érhet: nemzetközi hitelvek alapján soha. — És én azt hiszem, hogy ebben az érzésben és gondolatban egy vagyok a pártom tulnyomó többségével.

Gondja lesz rá az „Uj Nagyvárad“ nak, hogy mi, elveinket elárult függetlenségi párt fel ne támadjunk!

Hogy elveinket el nem árultuk, az a fentiekben bebizonyított való tény.

Hogy fel ne támadjunk? Hát itt álljunk meg egy szóra!

Csak az támadhat fel, aki egyszer már élt. Mi a független Magyarország ideáljában éltünk kezdettől fogva. Ideálunk mind e mai napig nem valósult meg. Pedig küzdöttünk érte igaz meggyőződéssel, egész életünkön át, akkor is, amikor az „Uj Nagyvárad“ minden mostani tetemrehívója és fenyegetője még harsány munkapárti volt. Ne vádoltan tehát minket ezek az urak hitehagyással; és ne fenyegetsenek meg a fel nem támadhatással: nem hivatottak ők erre.

Valósuljon meg a mi ideálunk, az ezredév óta fennálló Magyarország függetlensége; ekként legyen tárgyalanná a mi sok évszázados küzdelmünk: és mi boldogan fogjuk abbahagyni harcainkat. Uj célok, új eszmék jönnek: és mi szívesen fogunk azokért is harcolni, igaz meggyőződéssel.

De talán elértük már a független Magyarország ideálját? Megszületett-e már ez a minden magyar embernek lelke vágya? Tárgyalanná vált e már a függetlenségi párt programja?

Ki merné ezt állítani?!

Most vajdika az Ige: a mi függetlenségi lelkünk igéje. És bölcsője mellől el akar minket kergetni a nemzetköziség hivatlan bá-bája.

Nem megyünk el! Vigyázni akarunk és fogunk magyar lelkünk magyar magzatára, hogy az internacionale fűrésztőkádjába ne fojthassák, vagy internacionalis szörnyszülötté ne deformálhassák a mi magyar lelkünk szerint pogányok.

Ha aztán lelkünk magzata megerősödött, önmagát megvédeni, életet fentartani képes lesz, mi a hosszas küzdelemben nagyon is igénybe vett családapák, óh, mily szívesen félreállunk.

Mert nekünk nem az a célunk, hogy internacionalis polgártársaink fel ne támadhassanak. Ám támadjanak fel, ha jobbat hoznak hazánkra, mint mi hozunk. De előbb engedjék meg a mi — hitünk szerint megváltó — eszménknek, a független magyar államnak megszületését és megerősödését.

Ne akarjon a születendő gyermek sorsa fölől az rendelkezni, aki nemcsak atyja nem volt, hanem atyjának még a közel multban is ádáz ellensége volt. A multtal ellenkező irányu mai törtetés és diktálni akarás igazán nem szép látvány.

Dr Stokker József.

A hatósági üzemek megszüntetése.

Iparosok, ipartestületek, iparegyesületek, kamarák, mondja a kereskedelmi miniszter az alispánhoz s a polgármesterhez intézett leiratában, és a Népruházati Bizottság a hatósági üzemek ellen sűrűn nyújtanak be hozzá panaszokat, mert ezek az üzemek megnehezítik a kisiparosok megélhetését, sokszor meg is akadályozzák, és pedig némelyik a protekció tultengésével, a másik árdrágítással.

Sok adatot is csatolnak e testületek feljelentéseikhez, de a miniszter nem kívánja a hatósági üzemek bezárását, sőt nem is kíván most ellenük eljárni, mert az a véleménye, hogy ezek az üzemek nem pusztán nyereszkeskedési vágyból alakultak, hanem szükségességek.

De akár jogosultan, akár jogosulatlanul, mégis megnehezítik a kisiparosok megélhetését ezek a hatósági üzemek. Például a bőrmennyiség nem elegendő az iparosok szükségleteinek fedezésére, a hatósági üzemek is sokat elvonnak belőle s így kevés jut az iparosoknak.

A miniszter kijelenti, hogy csak ott kell fenntartani a hatósági üzemeket, ahol azok multhatatlanul szükségességek. Ezekről az üzemekről, cipőkészítő, cipőjavító, hatósági és beszerzési üzemekről jelentést vár a miniszter s annak indokolását kéri, hogy mi okból létesítette a vármegye vagy a város ezeket az üzemeket s a további fentartása mi okból szükséges.

Itt említjük meg, hogy Nagyvárad város tisztviselői közül többen a legközelebbi közgyűlésre interpellációt jegyeznek be a városi tanácshoz. Hivatkozva arra, hogy a háboru elején jogerős közgyűlési határozat mondotta ki, hogy a városi tisztviselők és alkalmazottak az élelmiszereket beszerzési áron kapják s a hatósági üzem beszerzési árat köteles nekik számítani, kérdik: mi lett a határozattal, miért nem szerezték ennek érvényt s kin mult ennek végrehajtása? Ez irányban felvilágosítást és vizsgálatot kérnek.

A MAGYAR NEMZETI TANÁCS PROKLAMÁCIÓJA.

„EGYEDÜL HIVATOTT A MAGYAR NEMZET NEVÉBEN BESZÉLNI ÉS CSELEKEDNI.”

Budapest, okt. 25. (Saját tudósítónktól.) A gróf Károlyi palotában ma éjjel a Károlyi párt, a szociáldemokrata párt és a radikális párt gróf Károlyi Mihály elnöke alatt megalakították a magyar nemzeti tanácsot. A magyar nemzeti tanács vasárnap délutánra nagy népgyűlést hirdet és a következő proklamációt bocsátotta ki:

Magyarország népéhez!

Az abszolutizmusnak, az osztályuralomnak és a nemzetiségek elnyomásának átkos politikája végveszedelembé sodorta Magyarországot. A vakmerő könnyelműséggel, öntelt zaklatással felidézett háború nemzetünk legjavát céltalanul vágóhídra vitte és felőrölte az ország népének szellemi és anyagi erőforrásait. Ugyanakkor, amikor az ellenséges haderők már határainkat szorongatják, egyidejűleg szörnyű népitélet van készülöben Magyarország sorsa fölött. Ezen helyzetben vezérek és irányító szellem nélkül áll a magyar nemzet a külső ellenség és a nemzetiségek kettős frontja között.

Akkor, amikor nemzetek sorsáról fognak dönteni, amikor új erőből duzzadó nemzeti államok állanak körül, ugyanakkor oly politikai kormány rendszer határoz jövőnk felett, a mely semmiféle nemzetiségi, szociális érdekeket nem képvisel.

Ilyen körülmények között alulírott pártok felelősségük teljes tudatában elhatároztuk, hogy megalakítjuk a magyar nemzeti tanácsot. Központi szerve akar ez lenni minden olyan mozgalomnak és törekvésnek, amely Magyarország megmentésére és korszerű átalakítására irányul.

Ezen céljai elérésére a magyar nemzeti tanács minden párt, osztály, vallás- és fajj szempontot félretéve, számít minden dolgos és az ország érdekeit szívén viselő polgártársunk lelkes közreműködésére, mert csak a milliók testvéri szolidaritásával lehet egy jobb és tisztább jövőt elérni, csakis a város és falu testvéri szövetsége szilárdíthatja meg az új Magyarországot. E célból a magyar nemzeti tanács a következő pontokban foglalta össze azon legsürgősebb feladatokat, amelyek nélkül el sem tudja képzelni az ország megmentését és a jobb jövő elérhetőségét:

1. A mai kormány, parlamenti és kormány rendszer haladéktalanul eltávolítandó.

2. Késedelem nélkül biztosítandó Magyarország teljes függetlensége úgy külpolitikai, gazdasági, mint katonai vonatkozásokban. A mi seregeink külföldről visszahozandó, az itt levő idegen seregek visszarendelendők.

3. Az immár teljesen reménytelen háborúnak azonnal véget kell vetni és a megkezdődő béke vagy fegyverszüneti tárgyalásokon egyes egyedül Magyarország érdekeit szabad figyelembe venni a német szövetség felbontásával.

4. A képviselőházat azonnal fel kell oszlatni és új választásokat kell kiírni.

Törvénybe kell iktatni a teljesen általános, egyenlő, titkos, nőkre is kiterjedő választójogot.

5. A népek önrendelkezési jogát biztosítani kell az ország valamennyi népe számára a Wilson-féle elvek értelmében. Attól a reménytől eltekintve, hogy Magyarország területi integritását ezek az elvek reményteljesen megvédenek, de biztosítják. Az új Magyarországnak el fog tűnni a nemzet és nemzetiségek közötti megmérgezett különbség. Az ország egyenrangú népek testvéri szövetségévé alakul át, mert a közös gazdasági és földrajzi összetartozás, nem pedig nemzeti féltékenység biztosítja majd az ország területi integritását.

6. Biztosítani kell az egyesülési és gyülekezési szabadságot, a cenzurát el kell törölni és biztosítani kell a sajtó szabadságát.

7. Általános amnesztiát kell adni a politikai elítélteknek, akár polgári, akár katonai elítéltek. A folyamatban levő politikai perek beszüntetendők, akár polgári, akár katonai hatóságnál folynak.

8. Megfelelő kül- és belpolitikai intézkedésekkel gondoskodni kell a fenyegetv inség elhárításáról.

9. Nagyszabású földbirtokpolitikával és szociálpolitikai reformokkal földhöz kell juttatni a dolgozó népet, különösen a hazatérő katonákat. A túltengő tökefelhalmozás megakadályozandó és célokra igénybeveendő.

10. El kell ismerni az új ukrán, lengyel, cseh, délszláv és osztrák-német nemzeti államokat. Meg kell győzni a népeket, hogy Magyarország nemcsak nem ellenzi jogos élet igényeiket, de kész velük minél bensőbb politikai és gazdasági szövetségbe lépni.

11. Alkalmos képviselő kiküldésével gondoskodni kell arról, hogy a művelt külföld előtt a magyar demokrácia igazi céljai kidomborítsanak.

12. Az általános békekongresszusra Magyarország képviseletében oly férfiak küldendők ki, akik fentartás nélkül barátaik a leszerelés, a békebiróságok és a nemzetek ligájának. A bresztlitovszki és bukaresti békeszerződés megsemmisítendő, a háború és béke kérdéséről a népképviselet döntsön.

Ezen égetően sürgős feladatok megoldása dolgában a magyar nemzeti tanács csatlakozásra hív fel mindenkit, aki becsületesen akarja a magyar békét, demokráciát, a nemzetiségek egyenjogúsítását, a nemzetek szövetségét, a föld felszabadulását és a dolgozó nép erőinek fokozására szolgáló szociálpolitikát. Közös egyesületek és szervezetek is jelentsék be kiküldötteiket. Meg vagyunk győződve arról is, hogy a Magyarországot megmentő programunkat a magyar katonaság teljes egészében támogatni fogja.

Felhívjuk az összes külföldi népeket és kormányokat, hogy min-

den Magyarországot érintő ügyben a mai kormányhatalom helyett, a mely immár teljesen eltűnt, minden összefüggést a dolgozó magyarsággal, a magyar nemzeti tanácscsal keressen közvetlen kapcsolatot, a mely most egyedül hivatott a magyar nemzet nevében beszélni és cselekedni, amely vérezett és melynek munkája tartja fenn Magyarországot.

Csatlakozásokat elfogad a Károlyi párt, a szociáldemokrata párt és az országos radikális párt titkársága. Annak jeléül, hogy a fenti követelések az egész magyar nemzeté, e hó 27-én vasárnap délután 3 órakor az Országház előtti terén nagy gyűlést tartunk. A függetlenségi és 48-as alkotmánypárt. A szociáldemokrata-párt. Országos radikális polgári párt.

Rekvirálják a sertéseket.

Sertéseket hizlalhatt eddig mindenki engedéllyel, bizonyos családtag számára, köztve a hizlalandó sertések számát azzal, hogy a házi szükségleten felüli sertés közellátás céljaira igénybevehető.

Tegnap Nagy Ferenc dr. közlése miniszteri államtitkár leiratot intézett Fráter Barnabás alispánhoz, amelyben közli, hogy a megye területén a saját igazolt házi és gazdasági szükségletein felül a lekötés nélkül hizó kövér sertések hatósági igénybevételét elrendeli.

A sertéseket az Országos Sertésforgalmi Iroda veszi át, amelynek a miniszter írásbeli utasítást adott a módokról. A miniszter államtitkára elrendeli, hogy ez az intézkedés távbeszélőn az összes főszolgabírákkal azonnal közöltessék, ami tegnap meg is történt.

Hasonló távirat érkezett a város polgármesteréhez is. A sertésrekvirálás tehát megkezdődik.

Miért nem rekvirálnak az árufelhalmozók rejtkehelyeirelő fehéreneműt a hadseregek?

* A Kath. Növédő Egyesület házi ünnepe. A Kath. Növédő Egyesület mindig családi ünnepének tartotta a patronesz-avatást. Ez azt jelenti, hogy az egyesület leányköreiben kitaró és áldozatkész hölgyek működnek, akik huzamosabb idő óta lelkesedéssel szentelték magukat a leányok nevelésének. Ezen jellemesen hűséggel működő hölgyek, akik patronesz-avatást nyernek, a következők: Schuch Károlyné, Buhl Aranka, Martin Ilonka, Borbély Éva. A patronesz-avatás vasárnap reggel 8 órakor a Szent László menedékház kápolnájában fog lefolyni. Ugyanezen alkalommal több munkásleány nyer ünnepélyes felvételt a leánykörbe, akik kifogástalan viseletükkel és buzgóságukkal erre érdemeseknek mutatták magukat. Az ünnepélyre az elnökség a Kath. Növédő Egyesület, a Leányklub és az összes női kongregációk tagjait meghívja, hogy minél nagyobb számban tiszteljék meg az ünnepet. A szent beszédet és a felavató szertartást Szilágyi Dózsa premontrei tanár fogja tartani. A szertartást szent mise előzi meg.

Vérbefult tüntetés a királyi várpalota előtt.

Budapest, okt. 25. (Saját tudósítónktól.) Ma délben fél 12 órakor mintegy 2000 főből álló, egyetemi hallgatókból, nőkből, katonatisztekéből és katonákból álló tömeg verődött össze a pesti Lánchid főnél, hogy a királyi palota elé vonuljon. A tüntetők nem tudták, hogy a király nincs Budapesten.

Egy népielkelőkből és csendőrökből álló szakasz a Lánchidról megpróbálta feltartóztatni a tömeget, amelynek rohama azonban elsöpörte a kordont. A tömeg átjutva a Lánchidon, elindult a várba:

— Éljen a béke! Békét akarunk! kiáltották.

A Disztére érve a tömeg elénekelte a Hymnuszt és éltette a békét és a királyt. Azután a Szent György téren át a várpalotához ért, amelynek kapuit azonban bezárták. Egy csoportnak kerülő uton mégis sikerült bejutni a palotába és ott egy magyar nemzeti lobogót elhelyezni az egyik ablakban. A jelenetet a tömeg lelkesen megéljelezte.

A palotaőrség és a kivezényelt rendőrség télenül nézte az eseményeket, nem tudták mi történik és nem volt semmi utasításuk. A vár udvarán lelkes beszédek hangzottak el.

Fél 1 óra tájban megérkezett a főkapitányhelyettes s mialatt a tömeg nyugodtan és impozánsan tüntetve éltette a békét és a királyt, váratlanul katonák, rendőrök és lovas rendőrök rohanták meg őket, a rendőrök karddal, a cseh, bosnyák és lengyel katonák pedig szuronnal támadtak neki a tömegnek. A harcnak sok sebesültje van.

A várban székelő katonai parancsnok a jelenlevő magyar tisztet sorba igazoltatta, miközben a harc folyt, a cseh tisztekből és katonáktól vérszemet kapott egyik rendőr egy hadnagyot karddal úgy vágott fejbe, hogy a hadnagyot haldokolva szállították a kórházba.

A jelenetet látta Gonda Henrik miniszteri tanácsos, aki az éppen jelenlevő minisztertanácsoshoz sietett s ott jelentést tett a történetéről. Szurmay honvédelmi miniszter azonnal telefonált a katonai parancsnoknak, hogy az oktalan vérengzést szüntessék meg. Ez rögtön meg is történt s a katonaságot sorakoztatták, a fegyvereket gulába rakták. A tömeg lassan széteszlott, csak elhullott kalapok, ruhafőszlányok mutatták a vérbefult tüntetés színterét.

November 11-ig bezárják az iskolákat.

A járvány igen rosszindulatu.

A városban az utóbbi napokban az a hír terjedt el, hogy a spanyol-nátha járvány Nagyváradon csökkent. Sajnos, a járványbizottság tegnapi ülésén éppen az orvos tagok, tehát a legilletékesebb faktorok előadásából az ellenkezőt hallottuk, azt a főorvos kijelentette, hogy a veszedelem fokozódott, mert a járvány rosszindulatu. Vasárnaptól tegnapig, tehát öt nap alatt csupán Várad Ujvárosban és Várad-Velenczén 16 tüdőgyulladás megbetegülés fordult elő.

Rimler Károly polgármester elnöklelte alatt a járványbizottság ülésén Mayer László, dr Grosz Menyhért, dr Popovits Miklós, Halász Gyula, Materny Imre, Kőszeghy József, Stark Gyula, dr Barna Ármán, Csanda Endre, dr Weisz Márton és dr Soós István jegyző voltak jelen.

Dr Mayer László főorvos jelentette, hogy véleménye szerint a spanyol-nátha járvány valamennyire csökkent, de ujabban rosszindulatu, amennyiben Várad Ujvárosban és Velenczén vasárnap óta 16 tüdőgyulladás megbetegülés jelentetett be. Olasziban még nincsenek összeállítva az adatok. — Indítványozza, hogy az iskolákat november 7 ig zárják be.

Dr Grosz Menyhért konstatálja, hogy azon intézkedés, miszerint bérkocsik álljanak az orvosok rendelkezésére, bevált. Ezért az orvosok nevében köszönetet mond. Áttérve a járványra, pedig konstatálja, hogy adatok nincsenek s így nincs a bizottság tájékozva arról, hogy a járvány csökkent, de például az ő praxisában éppen emelkedett a veszedelem. — Borzalmas ez a járvány, amelyhez hasonló az ő harmincéves mű-

ködése alatt még nem volt. A kolera ellen jobban tudtak védekezni, mert nem tudják, mi a ragályozó, mit csináljanak a bajjal szemben. Az igaz, hogy a gyülekezés veszélyes. Tekintettel a járvány dühöngésére, indítványozza, hogy október 28 től még két hétre zárják be az összes iskolákat.

Dr Mayer László elfogadja az indítványt. Hogy a járvány ennyire súlyos természetű, annak tulajdonítja, hogy rosszul táplálkoznak az emberek. Azt hiszi, hogy két hét alatt lezajlik a veszedelem.

Dr Popovits Miklós elfogadja szintén a 14 napra szóló indítványt.

Rimler Károly az intézkedésekben az orvosoktól nyugodtságot kér. A multkor enyhének mondták a bajt s most még nagyobb a baj.

Dr Grosz Menyhért megütközését fejezi ki, hogy az orvosok még mindig nem jelentik be a járványos megbetegedéseket. A leg-sürgősebben hívják fel az orvosokat, hogy kellő tájékoztatás céljából az eseteket jelentésük be. Ma csak egy harmada az orvosoknak teljesíti ezt a kötelességet. Ha ezt számításba vesszük, 360 megbetegedés esik egy napra.

Kőszeghy József megtorlást kíván a bejelentést elmulasztó orvosokkal szemben.

Dr Mayer László konstatálja, hogy október 11 től 25 ig, tehát 14 nap alatt 1166 megbetegedés jelentetett be.

A bizottság elhatározta, hogy az iskolák november 11-ig bezárandók. A bejelentést elmulasztó orvosokkal szemben erélyesebben járnak el.

A mozielőadások.

Ezután a mozgósínház tulajdonosok beadványára került a sor, amelyben az egy-szeri előadás ellen szólalnak fel, vagy tiltsák el a színházi két előadásokat is.

Többek hozzászólása után fentartotta a bizottság azon előbbi határozatát, hogy a mozikban naponként csak egy előadások tartathatók. Kapcsolatosan elrendelték, hogy a Szigligeti színházban úgy a földszinti, mint a karzati állóhelyekre előadásonként csak 50—50 darab jegy adható ki.

A szociálisták népgyűlése.

Dr Mayer László főorvos előadta, hogy a szociáldemokrata párt vasárnap népgyűlést tart, amelyre kéri a rendőrségtől az engedélyt. A főorvos kéri elvileg kimondani, hogy semmiféle gyűlés nem engedélyezhető, tekintettel a járványra. A járvány úgy is kitombolja magát, de a gyülekezések által meghosszabbítjuk a tartamát.

Dr Grosz Menyhért, mivel nem ismerjük a baj okát, a népgyűlés megtartásának engedélyezését indítványozza.

Hosszabb vita után a népgyűlés engedélyezését javasolja a járványbizottság.

Tolongás a villamoson.

Rimler Károly elnök rámutat, hogy a villamos kocsikon, dacára az intézkedéseknek, még mindig nagy a tolongás. A közönséget nem lehet megfékezni.

Materny Imre ajánlja, hogy a villamos kocsik csak a végállomásokon álljanak meg.

Rimler Károly: Annak sok elgázolás lenne a következménye. Még uriemberek és urinők is felugrálnak. Ha valamit tenni akarunk gyökeresen, be kell állítani a közlekedést.

Dr Grosz Menyhért azt látja, hogy csak a katonát, vagy a rendőrt respektálja a közönség. Ha a közlekedést megállítjuk, be kell zárni a kávéházakat is.

Materny Imre legalább annyit kíván, hogy a kocsik egyik oldalán eresszék le az ablakokat.

Kőszeghy József a multkori határozat betartását kívánja. A végpontokon a rendőr akadályozza meg a kocsik zsufoltóságát.

Rimler Károly kijelenti, hogy 32 rendőri létszám mellett nem lehet rendet tartani.

A bizottság újból átír a multkori határozat betartása iránt.

Ezzel veget ért az ülés.

Apponyi és Roosevelt. Apponyiról kapjuk előkelő kézből a következő sorokat: Apponyi Albert gróf miniszterelnökjelöltsége a legrokonszenvesebb érzéseket válthatta ki minden oldalról. A magyar politikai életnek ezt a nagy alakját csak a nemzetiségi oldalról nézhetik elfogulttan, az elfogultlan szemlélő látja, hogy ellenfeleinknél mily nagy tekintélynek és szavahihetőségnek örvend nem demagógiájánál, hanem hízélgéseinél, hanem nagy emberi és államférfiai tulajdonságainál fogva. Emlékeztetnünk kell az országot arra, hogy Apponyi Albert gróf a legháborusabb amerikai politikus, Roosevelt Tivadarnak vendége volt Amerikában s a volt elnök e látogatást visszaadta Apponyinak Eberhardon. Személye, multja, felfogása és tekintélye el-lenségeinknél se lekicsinyelhető s ha ő kerülne kormányra, hasznát látná egész Magyarországnak.

Anglia és Franciaország kész a béketárgyalások azonnali megkezdésére.

Budapest, október 25. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Amerikai körök azt állítják, hogy Anglia az Egyesült-Államok kérdésére már kijelentette abbeli készségét, hogy hajlandó a becsületes békéről a tárgyalásokat azonnal megkezdeni azzal a fentartással, hogy a szövetséges kormányok erre vonatkozó felfogását még nem ismeri.

Budapest, október 25. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Genfből jelentik, hogy Clemenceau francia miniszterelnök a nála járt szocialista képviselőknek kijelentette, hogy nincs ellenére, hogy a fegyverszüneti és béketárgyalások megkezdődjenek.

Kell-e választ adni Wilsonnak? A dinasztikus kérdések megvitatását tiltó cenzurát megszüntették.

Budapest, október 25. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Jellemző a német politikai helyzetre az a tény, hogy a dinasztikus kérdés megvitatását tiltó cenzura rendeletet megváltoztatták. Ennek következtében meg van engedve, hogy a császár lemondásának kérdését Németországban egészen nyíltan tárgyalják. A császár lemondása áll a parlamenti diskussziók központjában a hadi kabinet ismét állandóan ülészik s főleg azzal a megoldási móddal

foglalkozik, hogy a legfőbb hadfelügyelet jogát vonják meg a császártól és ruházzák a népképviselőre. Ezáltal a nép, illetőleg a birodalmi gyűlés hozzá fog jutni, hogy a birodalmi kancellár útján teljesen ellenőrizze a hadsereget s így Wilson legfőbb követelése kielégítést nyer. — Mértékadó körök még most sincsenek tisztában azzal, hogy Wilson jegyzékére kell-e választ adni, vagy sem.

Megalakult a magyar nemzeti tanács.

Budapest, október 25. (Saját tudósítónktól.) *Ma este gróf Károlyi Mihály lakásán gróf Károlyi Mihály elnöklésével megalakul a magyar nemzeti tanács, amely megalakulása után azonnal proklamációt fog kibocsátani. A proklamációban csatlakozásra szólítanak fel mindenkit, aki az azonnali békét, az ország függetlenségét és a teljes demokráciát akarja. A nemzeti tanács holnap száz tagból álló bizottsággal fogja kiélemezni magát.*

Vilmos császár lemondása a koronatanács előtt.

Budapest, október 25. (Saját tudósítónktól.) Wilson jegyzéke nagy izgalmat keltett Berlinben és a hadikabinet már tegnap összeült, hogy tanácskozzék a válasz fölött. A tanácskozás késő estig tartott, döntés még nem történt. Miután Wilson jegyzéke a német császár lemondását és a katonai uralom megszüntetését követeli, azért ma koronatanács ül össze, amely a szükséges rendkívüli fontosságú döntést vitatja meg. Hír szerint Vilmos császár fel fogja ajánlani a lemondást.

Gróf Károlyi a király előtt. — Az új külügyminiszter esküje.

Budapest, október 25. (Saját tudósítónktól.) A király ma délután Gödöllőn kihallgatáson fogadta gróf Károlyi Mihályt. A kihallgatás hosszabb ideig tartott. Utána báró Spitzmüller közös pénzügyminisztert fogadta a király.

Gróf Andrássy Gyula, az új külügyminiszter ma délután, négy órakor tette le az esküt a király kezébe.

A király és a cseh fejlemények.

Budapest, október 25. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Ceske Slovo jelenti: Mielőtt a király Magyarországra utazott volna, a meidlingi pályaudvaron magához hívatta az éppen ott levő elutazni készülő Klotac cseh képviselőt, aki felszállt a király vonatára. A vonaton történt kihallgatás közben részletesen megbeszéltek a politikai helyzetet s Károly király a lap szerint kijelentette: hogy a cseh fejleményekkel egyetért, csupán arra kéri a vezéreket, hassanak oda, hogy e fejlemények a közrend megzavarása nélkül nyugalomban, teljesen rendben menjenek végbe.

* Befellegzett a Gotterhalténak. A debreceni Gotterhalte botrányra való tekintettel Budapesten a Várban az őrségváltásnál nem játszották már a Gotterhaltét. A katonaság intézkedett így aziránt, hogy a felváltás a lehető legnagyobb csendben menjen végbe. Így is történt: 12 órakor a Várban a felváltásnál csupán a diszszázad vonult fel, dobszópergés mellett.

Napolják el a tárgyalásokat.

Tegnap Seress Barna tanácsa elé hat bűnügyet tűzött ki az elnök, ezekből egyben sikerült a tárgyalást megtartani, öt ügyben pedig elnapolás volt, mert a tanúk részben spanyol náthában fekszenek s így nem jelenhettek meg. Nincs értelme annak, hogy most forszírozzák a tárgyalásokat, amelyek költségeket okoznak a kincstárnak, mert a megjelent tanúk költségeit az ügyészség fizeti. S így megy ez nap-nap után. Általában a háborús helyzet mai várakozásteljes napjaiban nincs semmi közérdek abban, hogy veszekedő felek csioni-csapni ügyeit tárgyalja a királyi törvényszék, amikor csak a hadi érdekekkel összefüggő s árdragítási ügyek tárgyalása nem tűr halasztást, a többi bűnügy várhat és várjon jobb, békésebb és nyugodtabb idöket, addig pihenjen az akta.

A felek és tanúk utazása a mai háborús idökbén, mikor a vasut üzeme tulterhelt s a fertőzés veszélye nagy s ezáltal a bírák egészségét is veszedelem fenyegeti, elkerülhető azzal, hogy a tárgyalásokat alkalmasabb idökre halasztják s ezzel a közlekedés fennakadásának, a közegészségügynek s az igazságszolgáltatásnak hasznos szolgálatot tesznek.

A vasuti forgalom lebonyolításának biztosítása.

A kereskedelmi és iparkamara a keresk. m. kir. minister ur 63177—1918. sz. rendelete alapján közli: A vasuti forgalom akadálytalan lebonyolításának biztosítása érdekében szükséges:

1. Hogy minden okvetlenül nem szükséges szállítmányok küldése elkerültesse, szállítmányok tehát biztos cél nélkül ide oda ne küldessenek.

2. Hogy a szükségletek lehetőleg közeli helyekről szereztessenek be, mely módozat mellett a vasut az egyes esetekben kisebb mértékben vétetvén igénybe, általában nagyobb teljesítést fog végezteni.

3. Hogy az egymást keresztező szállítások okvetlenül mellőztessenek.

A keresk. m. kir. miniszter ur az Országos közlemezési hivatal vezető m. kir. miniszter urat már megkereste az iránt, hogy az élelmiszerek forgalomba hozatalát intéző szerveknél ezeket az elveket érvényesítse.

A forgalmi nehézségek leküzdéséhez szükséges még az is, hogy a nagyobb ipar-telepek forgalmának lebonyolításánál a szállítások megfelelően beosztassanak és tervszerűen szabályoztassanak, miáltal a vasut forgalmi szempontból jelentékeny megtakarítások érhetők el.

Felkérjük az érdekeltséget, hogy vasuti szállításainak lebonyolításánál a fenti elveket szemmel tartani sziveskedjék.

Nagyvárad, 1918 október hó 24.

A nagyvárad Kereskedelmi és Ipar-kamara:

Dr Moskovits József sk. Dr Oláh Béla sk
elnök. titkár.

Magyarország határait magyar katonák őrzik.

József főherceg a főparancsnok.

Budapest, október 25. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Diplomáciai körökből származó értesülése szerint Károly király már teljesítette a magyarság egy általános kívánságát: Magyarország déli és délkeleti határainak védelmét József főhercegre bízta. A magyar fővezért követni fogják magyar csapatai is, amint a felváltás megtörténik. Ez a döntés minden valószínűség szerint József főherceg legutóbbi kihallgatása alkalmával következett be.

Fiume.

Budapest, október 25. (Saját tudósítónktól.) Fiuméből írják: Ma délen elszállították a fellázadt 79. gyalogezred katonáit. Az elszállítás erős katonai fedezet mellett teherautomobilon történt. Fiumében teljes a rend és nyugalom, az összes nyilvános helyeket este 8 órakor be kell zárni. A kormányzósági palotát és a hivatalok épületeit katonaság őrzi.

Egész Montenegró fellázadt.

Laibach, október 25. A Slovenec című lap cettinjei tudósítója jelenti: Montenegróban általános felkelés, guerilla harc tört ki. A felkelők egymásután szállják meg a városokat, az osztrákok és magyarok egész Montenegróból nagy sietséggel menekülnek. Clam-Martinec kormányzó már elhagyta Cettinjét. Október 20-ika óta az Albániában levő osztrák-magyar csapatokról semmit sem tudnak.

Az olaszok offenzívát indítottak.

Budapest, október 25. A vezérkari jelentés hírül adja, hogy az ellenségeinket a központi hatalmak békeajánlata nem gátolta meg abban, hogy úgy a maguk, mint a mi seregeinket újabb véráldozatoknak tegyék ki a tegnapi napon az olaszok hatalmas offenzívát indítottak ellenünk az egész fronton. Az offenzíva megtört katonáink ellenállásán. A vezérkari jelentés későn érkezett s így lapunkban már nem helyezhettük el.

HIREK

* **Gróh Ferenc a főispánnál.** Gróh Ferenc pápai prelátus, prépost, kanonok tegnap látogatást tett a főispánnál.

* **A jogügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága folyó évi október hó 28. napján, délután 4 órakor a városháza, I. emelet, 35. sz. termében ülést tart. Ez alkalommal a következő ügyek kerülnek tárgyalásra: 1. Özv. Gulyás Istvánné nyugdíjügye. 2. Bodnár János könyvtárnok és Péter János szolga nyugdíjügye. 3. Rendőri ügyeletes díjak emelése. 4. Hegyközség kérelme a csatornázási szabályrendelet módosítása iránt. 5. A telekértékadóról szóló szabályrendelet. 6. Dr Pácz Sándor főlevéltárnok fizetésrendezési kérelme. 7. Szőke József városi számtiszt kérelme állásátszerzése iránt.

* **Kinevezés.** A földmivelésügyi miniszter dr. Bodó Attila ügyvédjelöltet az állami jószágok és telepítési szolgálat tisztii létszámába ideiglenes minőségű fizetéstelen jószágigazgatósági fogalmazóvá nevezte ki.

* **Takarmányfuvardíj.** A széna, szalma, tengeriszár, tengerifosztás szállításánál 15 kilométer távolságra a fuvardíjak a kereskedelmi miniszter kilométerenkint és métermázsánként 50 fillérben állapította meg.

* **Az apologiai kurzus,** a pártfogó tanfolyam előadásai miatt, ma délután 5 órakor fog megtartatni a szokott helyen.

* **Kitüntetett tisztek.** A király Nagy József 37. gy. e. belii és Hieber Ernő 70. gy. e. belii tart. hadnagyokat a katonai érdemkereszt hadi disztiményes III. osztályával és a kardokkal Urpán János és Kondor András 37. gy. e. belii, Lesko Ernő, Loncsarics Eliás Konkoly István és Tunk Drogutin 70. gy. e. belii tart. hadnagyokat pedig ujjlagos dícsérő elismerésével és a kardokkal tüntette ki.

* **Utimestereknek nem jár magasabb fizetés.** Biharmegye az utimesterek részére is leszállított szolgálati időt s magasabb fizetést megállapító kimutatást terjesztett fel a kereskedelmi miniszterhez. — A miniszter most értesítette az alispánt, hogy az 1917. IX. törvénycikk nem vonatkozik az utimesterekre, magasabb fizetést nem kaphatnak, a szolgálati idő 3 évre való leszállítását nem igényelhetik. Ha azonban a közgyűlés határozatot hoz, hogy a leszállított szolgálati időt is megillesse s nagyobb fizetést kapjanak, ezt a határozatot készséggel jóváhagyja, mert a királyi utimesterek is részesülnek e kedvezményben.

* **Halálozás.** Mitrich Gyula élete 27. évében, néhány napi szenvedés után elhunyt. Temetése ma, pénteken délután 4 órakor lesz a Szaniszló utca 44. sz. gyászházánál.

* **A felmentéseket meghosszabbítják.** Nagyvárad város polgármesteréhez tegnap érkezett le Szurmay Sándor báró honvédelmi miniszter leirata, mely szerint a közigazgatási hatóságoknak joguk van minden lejárt felmentést 10 hétre meghosszabbítani. Ellenben a rendelet megtiltja, hogy a harctérről szabadságoltak részére bevárásai engedélyt adjanak, vagy pedig a harctéren tartózkodó felmentettek részére kézbesítsék a felmentési igazolványt.

* **Holnap népszövetségi mozi.** Mint már jeleztük, a Kath. Népszövetség vasárnap délután 6 órakor ismét mozielőadást tart a Kath. Körben. Előadásra kerül többek közt a *Titkok szövetsége* című izgalmas négyfelvonásos dráma, melynek főszerepét Rito Jolipéd, az ismert moziszínész nő játsza. A műsort két roppant mulatságos bohózat és egy természet utáni kép egészíti ki. A műsor a következő:

1. Bombay látképe.
- 2., 3. Egy kis kirándulás. Vigjáték 2 felvonásban.
4. Polidor és a ruhafogas. Bohózat.
- 5., 6., 7., 8. Titkok szövetsége. Dráma 4 felvonásban.

Helyárok a rendesek. Kezdeté délután 6 órakor.

* **Szacsvay Imre emléke.** Hazafias kegyelettel áldozott a Szacsavay-asztaltársaság és városunk igen sok lelkes polgára 24-én, csütörtökön Szacsavay Imre vértanu emlékének halála 69-ik évfordulója alkalmából. Délelőtt 9 órakor a Szent László templomban gyászistentisztelet volt a vértanuért, melyen résztvettek a Szacsavay-asztaltársaság tagjai, Kerekes Elek elnök vezetésével teljes számban. A misét dr. Lestyán Endre lelkész mondotta segédlettel. Istentisztelet után Kátona Mihály és Mokri János megkoszorúzták a vértanu szobrát. Este 8 órakor pedig a Rimanóczy-vendéglőben gyűltek össze az asztaltársaság tagjai és vendégei. Itt az ünnepélyt Kerekes Elek elnök nyitotta meg pár lelkes szóval, üdvözölve a szép számban megjelenteket. Utána Bodnár János tartotta meg ünnepi beszédét Szacsavay Imréről. Beszéltek még Biró Márk, Láng József, Löwenstein Zsigmond, Szabó Imre és Szenes Mihály, Tarsoly Ferenc pedig szavallatával járult hozzá a szépen sikerült ünnepélyhez. Gróf Károlyi Mihályhoz Schwartz Izidor indítványára üdvözlötletet küldtek.

* **Szentté avatások.** A Magyar Kurir jelenti: Romából érkezett híradás szerint a pápa — mielőtt az erre alkalmas idő elérkezik — a szent Péter templomban szentté avatja boldog Alacoque Mária Margitot, akinek szentté avatási pöre már be van fejezve és akinek kanonizációjához a pápa is hozzájárult és evvel kapcsolatban több szentté avatási pert is fognak tárgyalni.

* **A bányák munkásainak ruhával ellátása.** A kereskedelmi miniszter értesítette a vármegyét, hogy a bányák munkásait s alkalmazottjait közvetlenül ő látja el ruhával. A családtagokat már a helyi hatóság köteles ellátni ruhával. Az ellátott bányák közé a miniszter a bihari szénbánya és villamos r.-t.-ot is felvette.

* **3 százalékos súlyvesztés a bőrök-nél elfogadható.** A kereskedelmi miniszter értesítette az alispánt, hogy a bőrök szállításánál s raktározásánál a bőrök beszáradnak s a súly csökken 3 százalékgig. Ha tehát a kisiparosok így számolnak el, 3 százalékos súlyvesztéssel, ezt el kell fogadni.

* Zongora és énekórákra beiratkozni lehet naponta d. e. 12 óráig. Előkészíték a Zeneakadémiára és énektanítói tanfolyamra. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okl. ének- és okl. zongora-tanítónő, Arany János-utca 4. Ugyanott új zongora vagy pianó eladó, esetleg bérbeadó.

Haltenberger Vilmos
 kémfestő és vegytisztító gyáranak második számu felvételi üzlete, **Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.**
 Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Színház.

A színház műsora:

Szombat délután: A peleskei nótárius.
 Szombat este: Hejehuja báró (C bérlet.)
 Vasárnap délután: A Névtelen asszony.
 Vasárnap este: Hejehuja báró.

Hejehuja báró már csak ma este és holnap vidámitja a közönséget pompás előadásával, tréfáival és könnyű, élvezetes muzsikájával. A mai és holnapi előadásra már olyanok is váltottak jegyet, akik eddig már megnézték *Hejehuja bárót* s igen jól muhattak rajta. Vidékről érkeznek levelek és sürgönyök, s mind jegyet kíván az előadásokra.

A peleskei nótárius jóizü kalandjai fogják ma visszavinni a multba a közönséget s végigvezetni a régi falun, az uti kalandokon s a hajdani Pest-Budán, a teátrumig, ahol a nevezetes előadása az Othellónak végbemegy. Szerelmi szövődések tarkítják a vidám darabot, amelynek főszerepét Stoll Béla alakítja.

A névtelen asszony vasárnap délután *Gazdy Aranka* gazdag művészetével jelenik meg közönsége előtt. Az előadás egyike lesz a legjobbakkal.

II. József császár, Szomorj Dezső izgalmas császártragédiája a jövő hét eseménye. Széduletes iramban megy végbe a Kalapos király lelki összeomlása s ez Tóth Elek magasabb rendű művészetével párosulva fog nagy műélvezetet szerezni a közönségnek.

Főszerkesztő: **KRÜGER ALADÁR.**
 Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**
 Kiadótulajdonos: **Szent László-nyomda r.-t.**

16032—1918. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr 90784—1918. sz. leiratával a nagyváradi városi vasút r.-t. Kossuth Lajos utcai vonala 3 és 8 szelvényei között a személy forgalom lebonyolítására szolgáló vágány részen tervezett kiterő közigazgatási bejárását elrendelte, s az eljárás megkezdésének idejéül f. évi okt. hó 29-ik napjának d. e. 9 óráját, összejelveteli helyéül pedig Nagyváradi város városi tanácsstermet tűzte ki.

Erről az érdekelteket azzal értesitem, hogy a bejárason személyesen jelenjenek meg, vagy magukat megfelelőleg képviseltesék.

Az esetleges észrevételek az eljárás során megtehetőek.

Nagyváradi, 1918. évi okt. 24.

Rimler Károly sk.
 polgármester.

URÁNIA mozgó-színház	MA Farmer Burghárd. Este 7 órai kezdettel.
-----------------------------	---

APOLLÓ mozgó-színház	MA Az ember-vadász. Este 9 órai kezdettel.
-----------------------------	---

VIGADÓ mozgó-színház	MA Farmer Burghárd. Este 7 órai kezdettel.
-----------------------------	---

Félix gyógyfürdő

Nagyváradi mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévíz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
 Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyváradi, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsezőket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Nagyváradi város gazdasági ügyosztályától.

14959—1918. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyváradi város tanácsának 14959—1918. sz. határozata alapján a nagyváradi állami felső leányiskola és leánygimnázium berendezéséhez szükséges butorok és felszerelési tárgyak szállítására folyó évi október hó 30. napján délelőtt 10 órakor a városi bizottsági termében árlejtést fognak tartani.

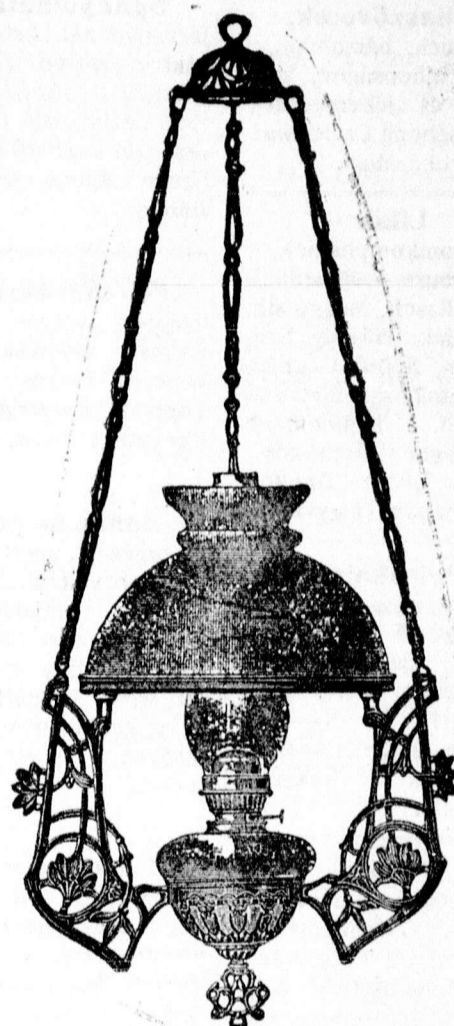
A szükséges butorok és felszerelési tárgyak szállítására vonatkozó határidőt ajánlattevők ajánlatukban maguk kötelesek megjelölni. Kötelesek ajánlattevők ajánlatukhoz bánatpénzüll az ajánlati összeg 5 százalékát akár készpénzben, akár óvadékképes értékpapírban a városi pénztárban elhelyezni s az erről szóló letéti nyugtát ajánlatukhoz csatolni. A munkálatok kivitelét illetőleg a város által megállapított általános és részletes vállalati feltételek a kötelezők.

Az árlejtés eredménye felett a város tanácsa teljesen szabadon határoz. Ajánlattevőt teit ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatuk felett végleges döntés történik, ellenben Nagyváradi városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével. A fenti munkálatokra vonatkozó részletes feltételek a városi mérnöki hivatalban tekinthetők meg, a hol is a szükséges felvilágosítások a hivatalos órák alatt megtudhatók, ugyszintén az árakkal ki nem töltött ajánlati lapok megszereshetők.

Nagyváradi, 1918. okt. 23.

Komlóssy József, s. k.
 gazd. tanácsnok.

HETI ÁRJEJYZÉK:

- Teáskészlet színes tálcával 40—
- Kávékészlet 40—
- Feketekávé készlet színes tálcával 40—
- Mosdókészlet finom majolika sz. felsz. 80—
- Főző lábasok tűzálló 6—
- Főző fazék tűzálló 5, 6, 7, 8, 9, 10—
- Befőtteskészlet finom aranyozással felsz. 40—
- Függőlámpa csigás felszerelve 60—
- Falitűkör színes aranyozással 40—
- Ebédlőkészlet sz. aranyozással 6 szem. 300—
- Ebédlőkészlet színes finom minátval 190—
- részes, teáskészlettel együtt 500—

Diszmiáruk, majolika disztárgyak, valódi cobald diszmiáruk, terakotta figurák, chinaezüst és alpacca ezüst áruk legnagyobb választékban.

Képkerekezés, ablaküvegezés. Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladókna is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és diszmiáru nagy gyári raktára Nagyváradi, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13. Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Villamos berendezést legolcsóbban vállal Hagymási. Telefon 1404 és 532.

Ujságkihordónőt keres a Tiszántúl kiadóhivatala azonnali belépésre.

Eladó
Szent Anna-utca 9. sz. ház. 30 méteres front, 500 □ méteres kerttel.

Ruhaszövetek, selymek, bársonyok, szőrmeujdonságok, szőnyeg és fehéreneműek legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában.

Likőr
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognackivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriában, Nagyvárad.

Poloskairtó
Nóksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irítására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Pemete
és hársfamezucorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a város háza mellett.

Tavaszi
szepplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krem. Ára 5 kor. és szappan Viora átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Olcsó és szép sárkeresztek cementalappal, domborura préselt betűkkel kaphatók Maár Lajos lakatosnál, Teleky-utca 45.

Női, leány és gyermekkabátok, blousok kötények, keztyűk, harisnyák legolcsóbban: Czillér Imre nagyáruházában.

Spanyolnátha
járványoknál betegszobákban *fenyő (borovicska) szobaillat* kitűnő dezinficiáló permelező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

Fényképészeti
eszközök, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ne dobja ki pénzét
a ruhákért, mert a kiadón beváltruhafestéssel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag tisztíthat. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a város háza mellett.

Tyukszemirtó
három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrzeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) kocsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Egy borotva valódi solingeni ezüstacél 12 kor.

Egy nagy tartós szobaseprű erős fanyéllal 7-50 K. Piaci táskák 7 K-tól feljebb minden árban kaphatók.

Ruhafesték

feltétlen jó minőség csomagja 50 fillér. Kipróbált finomabb minőség 70 fillér.

Viszonteladónak 100 csomag vételnél 60 százalék engedmény. Kapható a „BÉKA”-boltban, Zöldfa-utcán.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezetékszerelő, bronzműves, bádógos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, grammofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében
Interurbán telefon:
11—53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűzőszállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészíttetnek.

HIRDETMÉNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból 10 üvegnél kevesebb nem kapható. Helybeli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér különdíj ellenében kivánságára már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szives megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelentkezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE

Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)

Telefon 4-38.

Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12-50, Palugyai Rizling 12-50, Palugyai Chateau 12-50, Domány Rizling 12-50, Domány Magyarádi 12-50, Domány Zöldszilvany 12-50, Hg. Windisch-Graetz 12-50. Beretvás: Ezerjő 13-50, Beretvás Zamatos 13-50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0-5 l. 25, Szamorodni 0-5 l. 12-50, Szamorodni 0-2-5—7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0-7 l. 13-50, Chateau Windischgraetz 0-7 l. 13-50, Chateau Palugyai 0-7 l. 13-50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő rt. 0-7 l. 13-50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0-7 l. 38-00, Sherry 0-7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Transilvan, Goldeck, üvegenként 36 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Különféle francia likőrök, Gyomorerősítők, literenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendők.

Kicsinybeni eladásra, főlerakatom JANO-VICS IGNACZ bodega üzletében Rákóczi-ut városi kávéházzal szemben, a fent jelzett árak mellett beszerezhetők.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos fűzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállíttatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. **Csillárok,** 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. **Villamos motorok** nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.